

Reactie NVVK op de internetconsultatie conceptwetsvoorstel wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens

Geachte mevrouw Van Ark,

De NVVK, branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren, is blij met het wetsvoorstel ter wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) en de voorzet voor een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) op grond van artikel 8 van de gewijzigde Wgs. De NVVK is betrokken geweest bij de betere borging van gegevensuitwisseling in het kader van schuldhulpverlening om zo ook volledige digitale gegevensuitwisseling in de toekomst mogelijk te maken. Voor nu heeft deze wetswijziging ook al impact op de huidige werkwijze. Wij hebben de internetconsultatie besproken met onze leden. Als branchevereniging van de schuldhulpverlening reageert de NVVK op het voorliggende wetsvoorstel.

1. Toekomst: digitale gegevensuitwisseling

De uitwisseling van gegevens kan in de toekomst volledig digitaal plaatsvinden. Het is de overtuiging van de NVVK dat dit technisch mogelijk is. Of alle betrokken partijen (waaronder Beslagregister, Belastingdienst, LBIO, KvK, Kadaster, UWV, SVB, CJIB, DUO, Rijks en lokale overheid) daar ook op korte termijn al klaar voor zijn is de vraag. Dat digitale uitwisseling de toekomst is; dat is wat de NVVK betreft een gegeven.

Op basis van het BSN, waarvoor dit wetsvoorstel een basis biedt, zou de schuldhulpverlener wat de NVVK betreft tijdens het eerste gesprek beschikking moeten krijgen over alle klantgegevens die er zijn. Daarmee wordt direct inzicht verkregen in de financiële positie van de klant. Indien nodig wordt het aanbod tot een schuldregeling met één druk op de knop verzonden en kan de aandacht uitgaan naar de klant.

De wet dient daarnaast toekomstbestendig te zijn. Daar waar vroegsignalering tijdens het opstellen van de Wgs nog in de kinderschoenen stond (en wellicht daarom geen plek in de wet kreeg) geldt op dit moment hetzelfde voor nazorg. Voor nazorg dient de schuldhulpverlener ook te beschikken over gegevens. De NVVK ziet nazorg als een belangrijk instrument om terugval of recidive te voorkomen.

Aanbeveling

- Tijdens het intakegesprek moet reeds de bevoegdheid bij de gemeente liggen om voor de klant gegevens op te vragen. Alle informatie die beschikbaar kan zijn moet ook direct vanuit de verschillende systemen in de spreekkamer met de klant beschikbaar zijn.
- In art. 7a en 7d van het voorstel dient daarom “heeft plaatsgevonden” te worden vervangen door “vindt plaats”.
- Neem ook nazorg expliciet op in de wet als onderdeel van de schuldhulpverlening om zo schuldhulpverleners handvatten te bieden om die zorg, met wettelijke grondslag voor gegevensuitwisseling, vorm te geven.

Het wetsvoorstel geeft op drie terreinen meer duidelijkheid in de branche. De NVVK heeft ten aanzien van de wetswijziging overleg gehad met de VNG en Divosa. Er is voor gekozen om afzonderlijk te komen met reacties die grotendeels in lijn zijn met elkaar. De wetswijziging bevat voor vroegsignalering een gewenste wettelijke basis. De gegevensuitwisseling stelt nadere eisen aan de werkwijze van de leden van de NVVK. Tot slot is de tekst van de Wgs nader uitgelegd. Op deze drie deelgebieden zal afzonderlijk worden ingegaan en steeds per deelgebied worden aanbevelingen gedaan.

2. Vroegsignalering

Steeds meer is er besef dat mensen met financiële problemen eerder moeten worden ‘gevonden’. Door het koppelen van verschillende sets beschikbare data worden nu, zonder overkoepelende wettelijke basis, al stappen gezet.

Reactie op de internetconsultatie wijz Wgs
Blad 2

De NVVK is dan ook blij met de wettelijke verankering van vroegsignalering. Zij leest tevens dat dit een expliciete taak wordt voor gemeenten. Ten aanzien van de financiële dekking wordt gemakkelijk aangegeven dat vroegsignalering loont, uiteraard onderschrijft de NVVK dit standpunt; het komt immers uit haar eigen Leidraad Vroegsignalering Schulden. Echter; een hogere instroom zorgt voor extra initiële kosten én vraagt om extra capaciteit. Beide vragen lokale (politieke) wil om dit op te pakken en werken zodoende ongelijkheid tussen gemeenten in de hand.

Daarnaast ziet de NVVK in de branche nog veel uitersten. Dat is ook te verklaren uit het feit dat beschikken over informatie wat de NVVK betreft ook verantwoordelijkheden schept. Er zijn koplopers die al jaren bezig zijn en juist worden beperkt in dit voorstel. Zij acteren al bij 2 of 3 maanden zorgachterstand (in tegenstelling tot de opgenomen 4 maanden). Ook willen de koplopers graag afspraken met hypotheekverstrekkers, lokale belastingen, etc.

Maar er zijn ook starters in de vroegsignalering, die lokale afspraken hebben gemaakt en waarvan de training van het personeel net is afgerond. Er is daar nog geen capaciteit voor de groep met 2 maanden onbetaalde drinkwaterrekeningen, maar 4 maanden is wel weer een behapbare groep. Een ander probleem is de diverse werkgebieden van de NVVK-leden, die vragen om verschillende werkwijzen. In uitgestrekte werkgebieden moeten bijvoorbeeld creatieve oplossingen worden bedacht, waar in andere werkgebieden het afleggen van huisbezoeken volstaat.

Het wetsvoorstel geeft een dusdanig strakke omschrijving van de lokaal in te richten vroegsignalering dat de koplopers worden afgeremd en de starters zichzelf moeten overlopen.

De opgenomen partijen die gegevens mogen uitwisselen met de gemeente acht de NVVK daarom té specifiek en beperkend omschreven.

In nauw overleg met ketenpartners, waaronder de VNG en het ministerie, is de NVVK bezig met het opstellen van een landelijk convenant betreffende vroegsignalering. Dit convenant voorkomt dat iedere gemeente afzonderlijk werkafspraken met schuldeisers moet maken. Daarnaast moet het convenant dusdanig de vrijheid bieden voor alle uitvoerders om zich aan te sluiten.

Aanbevelingen

- Verruim concreet de mogelijkheden voor het delen van achterstanden van woonlasten zowel voor particuliere én sociale verhuurders maar ook voor hypotheekverstrekkers. Naast een waardevol signaal biedt dit ook lokaal mogelijkheden om intensiever samen te werken met hypotheekverstrekkers (en hun lokale tussenpersonen).
- Stel ook overheidspartijen in staat om gegevens te delen indien gemeenten daar in het kader van vroegsignalering om verzoeken.
- Sta gemeenten toe om (gemotiveerd) of bij convenant af te wijken van de AMvB als de ambitie om mensen met schulden te helpen verder rijkt dan de wetgever deze definieert.
- Ga soepel om met de toekenning van ministeriële uitzonderingsmogelijkheden om steeds meer informatie te gebruiken om mensen met financiële zorgen eerder te vinden.
- Laat de ministeriële bevoegdheid na een succesvolle proefperiode van 3 jaar steeds voor een onbeperkte periode verlengen om zo succesvol beleid te borgen.
- De versleuteling en beveiliging van gegevens oogt uitgebreid. De NVVK vraagt zich af of deze formulering bij huidige uitvoerders tot problemen kan leiden.

3. Gegevensuitwisseling en schuldregelen

Door nieuwe privacywetgeving en ontwikkelingen op het gebied van digitalisering zal het werk van de schuldhulpverleners er in de (nabije) toekomst anders uit gaan zien. Op dit moment zijn de professionals veel tijd kwijt aan uitleg over het gebruik van gegevens, het opvragen van gegevens en vooral het ordenen van gegevens. De klant wordt zo geholpen om weer in een financieel stabiele situatie te komen die ook als basis kan dienen om schuldproblemen op te lossen.

Met dit wetsvoorstel worden een paar flinke stappen in de goede richting gezet. Het proces van gegevens opvragen, uitwisselen en gebruiken wordt gemakkelijker en efficiënter. De gegevens die noodzakelijk zijn kunnen slechts opgevraagd worden op basis van de beschikking. Er is echter niet duidelijk wat er in die beschikking dient te staan behalve een 'plan van aanpak'. Dat de beschikking juridisch betere waarborgen biedt onderschrijft de NVVK. De basis voor de schuldregeling is nu veelal de privaatrechtelijke schuldregelingsovereenkomst. Die zal blijven bestaan en daar zal steeds in het plan van aanpak naar worden verwezen.

Het plan van aanpak is in de uitvoering nu vaak een levend document dat gedurende de schuldregeling wordt aangepast. Dat betekent beschikken en steeds her-beschikken. Zo ontstaat er steeds een nieuwe opening en juridische onzekerheid. Dit in tegenstelling tot de schuldregelingsovereenkomst die nu geldende praktijk is. Daarom pleit de NVVK voor een werkbare oplossing die ook recht doet aan de bescherming van de klant.

De wet en de AMvB bieden een duidelijk kader voor de bevoegdheden van de schuldhulpverlening. Onduidelijk is of ook schuldeisers op basis van deze wet hun gegevens ter beschikking zullen stellen. Het is ondoenlijk om in afzonderlijke wetgeving verschillende schuldeisers een wettelijke plicht op te leggen om informatie te delen.

Aanbevelingen

- De NVVK pleit voor een beschikking met plan van aanpak op hoofdlijnen. Tussentijdse aanpassingen van vaste lasten en andere wijzigingen kunnen zonder te beschikken worden uitgevoerd.
- Jaarlijks zou een (her)beschikking, tijdens de hercontrole van de regeling, de wijzigingen die in de tussentijd (als zijnde *feitelijk handelen* in de zin van de Awb) zijn aangepast kunnen bevestigen.
- De NVVK adviseert de staatssecretaris met klem om van de AP een uitspraak te vragen waarin is aangegeven dat schuldeisers, op basis van een verzoek door een erkende schuldhulpverlener, gegevens dienen te verstrekken. Naast een zekerheid voor schuldeisers is tevens een waarborg ingebouwd tegen malafide schuldhulpverleners.

4. Nadere uitleg Wgs

Het wetsvoorstel biedt een verduidelijking van de interpretatie van de Wgs. Gebrek aan duidelijkheid, maar ook jurisprudentie, heeft geleid tot grote lokale verschillen. Iedereen in Nederland kan een beroep doen op gemeentelijke schuldhulpverlening en die hulp zou in basis ook overal hetzelfde moeten zijn. De NVVK-audit heeft steeds de standaard op dat gebied gezet. De NVVK zal zich de komende jaren inspannen om de audit door te ontwikkelen tot een landelijk kwaliteitskader. Op een aantal gebieden is het goed dat de wet nu al duidelijkheid verschaft. De NVVK is blij dat de toegang tot gemeentelijke schuldhulpverlening is verduidelijkt; ondernemers, gedetineerden, woningbezitters, onverzekerden, dak- en thuislozen moeten worden toegelaten. De nadere uitleg maakt heel duidelijk dat niemand (afgezien van mensen zonder geldige verblijfsstatus) meer zonder motivatie kan worden uitgesloten.

De proportionaliteit van het delen van gegevens wordt gekoppeld aan de definitie van sociale incasso (zoals al is opgenomen in de regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas) die geldt als voorwaarde voor alle schuldeisers die gegevens delen in het kader van vroegsignalering. Hiermee legt de wetgever, wat de NVVK betreft, ook een verantwoordelijkheid bij schuldeisers.

Aanbeveling

- Er wordt aangegeven dat de wet geen verplichtingen bevat voor schuldeisers (p.13). De NVVK ziet sociale incasso als een duidelijke verplichting voor schuldeisers en dat maakt zij ook op uit de tekst. Daarom roept de NVVK de staatssecretaris op om duidelijkheid te geven omtrent de verplicht uitgevoerde sociale incasso, bewijslast daaromtrent bij de schuldeiser te leggen en daaraan gevolgen te verbinden voor de schuldeisers (bijvoorbeeld het terugbrengen van de schuld tot het oorspronkelijke bedrag -zonder incassokosten -). In het bijzonder zou deze verplichting moeten gelden voor de centrale overheid (in al haar gedaanten).

5. Uitvoeringstoets

De NVVK is gevraagd om een uitvoeringstoets te verzorgen ten aanzien van dit wetsvoorstel. De NVVK zal zich nog beraden over de invulling van de uitvoeringstoets. Samen met de ketenpartners, zoals de VNG en Divosa, maar bovenal door in gesprek te gaan met haar leden zal de NVVK in ieder geval ook komen tot een advies omtrent de benodigde overgangperiode. Daarbij is het lokaal inregelen van nieuwe werkprocessen voor de beschikkingen en de eisen die daaraan worden gesteld een belangrijke factor.

6. Vragen

De NVVK komt naast een inhoudelijke reactie ook tot een korte reactie op de vragen die zijn gesteld:

1. *Ontbreken persoonsgegevens in de tabel in het algemene deel (zie pagina's 6 en 7) van de Memorie van Toelichting die noodzakelijk zijn voor schuldhulpverlening?*

In de lijst met gegevens ten aanzien van het plan van aanpak ontbreekt een specifieke melding voor de toeslagen. Daarnaast ontbreekt een brede formulering om informatie ten aanzien van lopende verplichtingen (naast vaste lasten) op te vragen. De uitvoeringstoetsen zal deze lijst nog aanvullen.

2. *Zou de melding van betalingsachterstanden door verhuurders aan gemeenten wettelijk geregeld moeten worden (in aanvulling op de grondslag voor gemeenten om de gegevens te mogen ontvangen en te gebruiken)?*

Hiervoor verwijst de NVVK naar haar eigen aanbeveling. Een wettelijke grondslag voor huurachterstanden is een eerste stap in de richting van een brede mogelijkheid om achterstanden op woongebied te mogen delen.

3. *Is overgangsrecht nodig voor het aanpassen van het gemeentelijke plan integrale schuldhulpverlening en gemeentelijke (ICT-)processen?*

De NVVK pleit voor overgangsrecht omdat het wetsvoorstel van de schuldhulpverlener een andere werkwijze vraagt. Hoe lang het duurt om de interne processen aan te passen dient wat de NVVK betreft onderdeel van de uitvoeringstoets te zijn.

Tot slot

De NVVK is, zoals gezegd, blij met dit voorstel. Wij gaan van een situatie zonder uitdrukkelijke wettelijke basis naar een duidelijk omschreven wettelijk kader voor de werkzaamheden van onze leden. De NVVK ziet nog hobbels op de weg voor de hardlopers en de NVVK maakt zich zorgen of iedereen de omslag, die van het werkveld wordt verlangd, op korte termijn ook kan waarmaken. Graag levert de NVVK een actieve bijdrage om het werkveld te ondersteunen bij deze omslag. Hiertoe heeft de NVVK reeds de voorbereidingen gestart voor een hernieuwd kwaliteitskader voor de sector. Ook wil de NVVK inzetten op een landelijke Basisnorm voor de sector en het vergroten van het vakmanschap van professionals. Met de resultaten van de uitvoeringstoets in de hand gaat de NVVK graag in gesprek met de staatssecretaris over dit wetsvoorstel en om de gevolgen daarvan voor de branche nader toe te lichten.

Namens het Bestuur van de NVVK

Marco Florijn
Voorzitter NVVK
april 2019